

ZİYARETÇİLER ANTALYA'DAYDI

Melis Birder'in **Ziyaretçiler** belgeseli bu yıl Antalya Film Festivali'nde 'En İyi Belgesel Ödülü'nü Çayan Demirel'in 5 Nolu Cezaevi filmiyle paylaştı.

Melis Birder'in *Onuncu Gezegen-Bağdat'ta Tek Başına*'dan (2004) sonra yaptığı *Ziyaretçiler*, adından da tahmin edileceği üzere tutuklulardan çok tutukluların dışarıdaki yakınlarıyla ilgili. Özellikle de yıllardır her hafta-

sonu New York şehrinde toplanıp, New York eyaletinin saatlerce uzaktaki köy ve kasabalarının yanlarına inşa edilmiş cezaevlerine otobüslerle yolculuk yapan tutuklu yakınlarının çileli hikâyelerini anlatıyor.

Belgesel olduğunu göğsünü gere gere söyleyen, daha "sinemasal" olmak amacıyla filmin yönetmeninin varlığını gizleme ihtiyacını hissetmediği, kamera önünde olup biteni olduğu gibi, tüm çıplaklığıyla ve aynı zamanda da etkilediği şekliyle verebilecek kadar cesur ve bu yüzden de bizi o otobüslerin içine sokan çok etkileyici bir belgesel var karşımızda. Filmde, ABD'nin ne kadar kasvetli bir yer olduğu ve ırkçı bir ceza sistemi karşısındaki o sıkışmışlık ve çaresizlik hali çok güçlü bir biçimde yansıtılmış.

Bu belgeselin Birder'in arzu ettiği gibi ABD cezaevlerinde gösterilmesi önemli ama bence daha da önemlisi bu filmin o toplumun cezaevi gerçeklerinden uzakta yaşayan kesimleri tarafından izlenmesi. Umarım Altın Portakal dahil aldığı ve alacağı ödüller, *Ziyaretçiler*'in daha geniş kitlelere ulaşmasına yardımcı olur. **(Can Candan)**

Detaylı bilgi için:
www.visitorsdocumentary.com

TÜRKİYE'DEKİ FİLM FESTİVALLERİNE AÇIK MEKTUP

Biz belgeselciler, Türkiye'de düzenlenen film festivallerinde filmlerimizin ikinci sınıf film muamelesi görmesinden ve gözden irak tutulmasından son derece rahatsızız.

Katılım başvuruları yaptığımız andan başlayarak, filmlerimizin akıbeti konusunda doğru dürüst bilgilendirilmediğimiz gibi, filmimiz festivale seçildiğinde de sürekli organizasyon bozukluklarıyla ve ilgisizlikle karşı karşıya kalıyoruz. İşin garibi bu tür sorunları sadece kendi ülkemizde yaşıyoruz. Filmlerimizle Japonya'dan ABD'ye, Ortadoğu'dan Avrupa'ya dünyanın her yerinde festivallerde katılıyor, ödüller topluyor ama bunların hiçbirinde Türkiye'deki festivallerde karşımıza çıkan kayıtsızlığa ve kötü muameleye maruz kalmıyoruz.

Festival gösterim programında filmlerimizin adının bile anılmamasını, toplantı bir yaklaşımla "yarışma filmi" ya da "belgesel gösterimi" ortak başlığı altında filmin adı, süresi gibi izleyici için asgari ölçüde gerekli bilgiler bile verilmeyen sunulmasını, filmlerimizin yeterli teknik altyapıdan yoksun (aydınlatma, görüntü ve ses düzenekleri yetersiz) salonlara konmasını, elde olanak varken DVD'den ve ön kontrol dahi yapılmadan özensizce gösterilmesini, alt yazılardaki senkron sorununu, yönetmenlerin çoğunlukla festivale davet bile edilmemesini, şans eseri davet alırsa yok sayılmasını, soru-cevap bölümleri için yeterli süre ve hatta mekân dahi ayırmayarak yönetmenin seyirciyle buluşturulmasının önlenmesini anlamamız ve kabul etmemiz mümkün değil.

Tüm bunları yalnızca yaptığımız işe ve emeğimize değil belgesel seyircisine de saygısızlık olarak görüyor, kötü niyetten değil ama ilgisizlikten kaynaklandığını düşündüğümüz ve maalesef yıllardır devam eden bu uygulamalara artık son verilmesini, filmlerimizin festivaldeki diğer filmlerle eşit muamele görmesini talep ediyoruz.

Saygılarımızla.

İMZACILAR: Berke Baş, Melis Birder, Can Candan, Emel Çelebi, Elif Ergezen, Aslı Ertürk, Elvan Kıvılcım, Rüya Arzu Köksal, Aydın Kudu, Güliz Sağlam, Feray Saygılıgil, Necati Sönmez, Belmin Söylemez, Somnur Vardar

SON BAŞVURU TARİHİ YAKLAŞAN FESTİVALLER

Tribeca Film Festivali
13 Kasım
www.tribecafilm.com

Cinema du Reel
15 Kasım
www.cinereel.org

Filmor
15 Kasım
www.filmor.org

OneWorld İnsan Hakları Film Festivali
30 Kasım
www.oneworld.cz

Full Frame Belgesel Film Festivali
30 Kasım
www.fullframefest.org

DUYURULAR

• **MiradasDoc Belgesel Marketi** (MiradasDoc Fest. 4-6 Kasım). www.miradasdoc.com

• **MeetMarket** (Sheffield Doc/Fest. 4-8 Kasım). www.sheffdocfest.com

• **Sunny Side of the Doc 2010**'da "Asian Side of the Doc" ile Avrupalı ve Asyalı profesyonelleri Hong Kong'da bir araya getirecek. (www.sunnysideofthedoc.com)

LONDRA POSTASI

■ ALISA LEBOW

Bir sahte belgeselin ardından çekilen iki hakiki belgesel o sahte belgeseli adeta taklit ettiğinde durup ne olacak bu dünyanın hali diye düşünmemiz gerekmez mi? Tüm zamanların herhalde en ünlü ve kesinlikle en sevilen sahte belgeseli Rob Reiner'in *This is Spinal Tap!* (1984) adlı filmi olsa gerek. Hayal ürünü bir heavy metal grubunun, erdiği spandex zirvesinden muhteşem düşüşünü anlatan film gerçeğe o kadar yakın ve Amerikan heavy metal kültürünün abartı ve absürlüklerine o kadar sadıktı ki çoğu insan filmin sahici bir belgesel olduğunu, *Spinal Tap*'in de gerçek bir müzik grubu olduğunu sanmıştı. Öyle ki müzisyenleri canlandıran aktörler (ki aralarında Christopher Guest ve Harry Shearer da var)

türüyle dalga geçtiği gayet açık. *Sniff the Glove* ('Eldiveni Kokla') adlı bir albümün (ve turnenin) gerçek olabileceğine veya sahnede çalarken aniden patlayıveren baterist hikâyesine kim inanabilir ki? Bu soru heavy metal dünyası, hatta genel olarak dünya hakkında az şey bildiğimi gösteriyor olsa gerek. Nitekim son yıllarda çekilen iki belgesel *This is Spinal Tap!*'in aslında en halisinden toplumsal gerçekçi bir dram olduğunu kuşkuya yer bırakmayacak şekilde kanıtlamış bulunuyor. Vokalist James Hetfield'in içip içip çocukça sinir krizleri geçirdiği sahneleri ve kendini fazlasıyla ciddiye alan bir psikoloğun rehberliğinde gerçekleşen grup terapi seanslarıyla *Metallica: Bu Ne Biçim Canavar* (*Metallica: Some Kind of Monster*, 2004) yeterli kanıt değilse, emin olun ki Sacha Gervais'in yönettiği *Anvil! The Story of Anvil* (2008) öyle.

kahramanının ne kadar meşhur olduğunu anlattırması gibi. Sonraki sahnede bu 'efsanevi' grubun vokalisti 'Lips' Kudlow'u bir minibüste direksiyon başında, engelli gençlere servis ettiği okul yemeği menüsünü detaylı tarif ederken görüyoruz, bir sonraki sahnede ise yemeği paketlerken başında saç filesiyle. Artık yaşları ilerleyen grup elemanları başarıyı en son 1984'te (*This is Spinal Tap!* filminin çıktığı yıl) tatmışlar. Zaten film esas olarak grubun felaket geçen Doğu Avrupa turnesini belgeliyor. Tıpkı *This is Spinal Tap!*'teki gibi, filmin sonunda Anvil Japonya'da onları çığlık çığlığa karşılayan binlerce yeniyetmeye konser veriyor, yine tıpkı *Spinal Tap!*'teki gibi Anvil filmin başarısı sayesinde nihayet biraz gün yüzü görüyor. Hayatın sanatı bu dozda taklit etmesi sonsuz yansımaları aynaları andıran

'grubu' turneye çıkarmaya karar verdiler, sonra da aynı adla birkaç albüm yayınladılar. Şağmalığın bu kadarı yetmiyormuş gibi Eddie Van Halen ve Aerosmith'ten Steven Tyler gibi heavy metal yıldızları filmin neresinin komik olduğunu anlamadıklarını, kendi deneyimlerini gayet iyi yansıttığını beyan ettiler.

This is Spinal Tap!'in zırvalarına herhangi bir insanın kanabileceğine inanmakta başta çok zorlandım. Film abartılarıyla o kadar aşırı ve komik ki heavy metal müziği ve kül-

Aynı dönem ortaya çıkan diğer heavy metal gruplarının çok ünlenmesine rağmen fazla tanınmayıp artık tamamen unutulmuş Anvil adlı grupla ilgili bu film, Metallica'dan Lars Ulrich, Guns n' Roses'dan Slash, Motörhead'den Lemmy Kilmister gibi bir dizi ünlü metalcinin Anvil'e övgüleriyle başlıyor. Nitekim bu açılış bile düzmeceymiş hissi veriyor, tıpkı Woody Allen'ın sahte belgeseli *Zelig*'de (1983) Susan Sontag ve Saul Bellow gibi ünlü isimlere filmin hayali baş-

varoluşumuz hakkında insanı düşündürüyor. Peki uzun yıllar Anvil'in bateristliğini yapan adamın adının Robb Reiner olması gerçekten bir tesadüf mü? Yoksa birileri bizimle dalga mı geçiyor?

(Çeviren: Başak Ertür)

Alisa Lebow Londra'daki Brunel Üniversitesi'nde belgesel kuramı, tarihi ve prodüksiyonu üzerine ders veren bir sinemacı ve akademisyen. Ayrıca docistanbul Belgesel Araştırmaları Merkezi'nin kurucu üyelerinden. www.alisalebrow.co.uk

BU AYKI FESTİVALLER

Festival dei Popoli
1-7 Kasım
www.festivaldeipopoli.org

IDFA
19-29 Kasım
www.idfa.nl

Sheffield Doc/Fest
4-8 Kasım
www.sheffdocfest.com

CPH: DOX
6-15 Kasım
www.cphdox.dk

Kassel Belgesel Festivali
10-15 Kasım
www.filmladen.de/dokfest

Festival des 3 Continents
19-29 Kasım
www.3continents.com

Corona Cork Film Festivali
1-8 Kasım
www.corkfilmfest.org
VERZIO İnsan Hakları Belgesel Film Festivali
3-7 Kasım
www.verzio.ceu.hu